

•• Izhaja vsak petek dopoldno. ••
Naslov: TRST - TRIESTE
CASELLA CENTRO 37
•• all pa: Via Imbricani 9/III. ••

—o—

Izdaja: konsorcij MALEGA LISTA

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK

ST. ...
ICEJSKO ... (Dr.
LJUB ... (JUC
Odg. urednik IVAN PRESEL

Mali koledar.

Petek, 8. oktobra: Brigita; Simeon. —
Sobota, 9.: Dionizij; Rustik. — **Nedelja,**
10.: Frančišek Borgija. — Ponedeljek,
11.: Nikazij; Firmin. — Torek, 12.:
Maksimilijan. — Sreda, 13.: Edvard
(Slavoljub). — Četrtek, 14.: Kalist. —
Petek, 15.: Terezija; Bruno.

MALE NOVICE

Pozdravi iz Rima.

Topničarji letnika 1905. so poslali
zadnje pozdrave iz Rima. Furlan Anton
iz Lož, Perhavec Jožef iz Sežane, Delak
Anton iz Lož, Natlačen Matevž z Ubelj-
skega, Smerdel Emil iz Trnja, Kiš Peter
iz Knežaka, Jesenko Andrej iz Landola.

Koliko stane Društvo narodov.

Za prihodnje leto so naračunal, da
bodo vsi stroški Društva narodov v Ze-
nevi znašali 24 milijonov švicarskih
frankov, kar bi bilo okroglo 125 milijo-
nov lir. Toliko stanejo uradi v Zenevi.
Stroške plačajo vse države, vsaka do-
ločen del. Svoje zastopnike, ki hodijo v
Zenevo, morajo pa države posebj pla-
čevati iz svojega.

Časnikarska pravda.

Urednik Goriške Straže, Polde Kem-
perle je bil svoječasno pred goriškim so-
diščem obtožen radi članka «O pravem
času in na pravem kraju». V članku
hvali člankar nastop poslanca Besednja-
ka v državnem zboru za slovensko šol-
stvo. Dne 7. junija je bila razprava v
Gorici in Kemperle oproščen. Državni
pravdnik se je pritožil. Dne 2. oktobra
je bila razprava pri višjem sodišču v
Trstu. Sam državni pravdnik je priznal,
da tisti članek ni nič protipostaven in
tako je bil Kemperle zopet oproščen.
Častitamo!

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA.

Gg. poverjenikom naznanjamo, da smo
s septembrom zaključili nabiranje udov
za letošnje knjige in da novih udov ne
sprejemamo več.

Sprejemamo pa še nove prijave za
knjigo «Oče, bodi volja Tvoja» po zni-
žani ceni 2 lir.

Uljudno prosimo gg. poverjenike, DA
NAM NEMUDOMA NAKAŽEJO UDNI-
NO, v kolikor so jo nabrali, pa ne še od-
poslali — ter morebitne zastonje od lan-
skega leta.

Mohorjanski pozdravi!

Tajništvo - Gorica, Corso Verdi 1.

Mažarsko pristanišče v Splitu.

V Zenevi so se mažarski in jugosloven-
ski diplomati razgovarjali o sprjaznje-
nju obeh držav. Jugoslavija bo menda
dala Mažarom prosto luko na Jadran-
skem morju. Spličani se vesele, ker me-
nijo, da bo izbran Split in vedo, da bo
to za njihovo mesto nov vir gospodarske-
ga razmaha in blagostanja. Ob času
Franca Jožefa so imeli Mažari Reko za
izhod na morje. Razlika bo pa ta, da
so takrat na Reki hoteli vse pomažariti,
v Splitu pa ne bo šlo.

Tržaški vodovod poka.

Vsled zadnjega silnega dežja je trpel
škodo tudi vodovod iz Brojnice v Trst.
Zemlja, po kateri tečejo cevi, se je za-
čela pomalo usedati in je tako glavna
cev že trikrat počila. Vsakokrat jo vodo-
vodna uprava hiti popravljati, pa spet
poči drugod. Vsled teh nedostatkov pri-
manjuje vode v višjih delih mesta, ker
je vodovodni pritisk prešibak. En čas
so jo takim krajem dovažali na vozeh.

Dumini.

Amerigo Dumini, ik je bil med mo-
rilci Matteottija in pred sodiščem opro-
ščen, je zdaj zopet zaprt, ker je žaljivo
govoril o Mussoliniju.

Katoličani v Mehiki se branijo

Učinkovito sredstvo je bojkot

Ko so katoličani v Mehiki kot bojno
sredstvo napovedali bojkot, so se socia-
listi norčevali iz te napovedi. Na neki
socialistični manifestaciji so marširali in
si delali takt z besedami: Jaz bojkotiram,
ti bojkotiraš on bojkotira.

USPEHI SE POKAŽEJO.

Nihče, tudi katoličani sami niso vero-
vali, da bo novo geslo imelo večji učinek.
Vendar so katoličani vzdržali in dosegli
krasne uspehe. Danes je največji tobačni
konzern Mehike, ki ga vodi zagrižen fra-
mazon, naenkrat postal prvobornik za
katolištvo in glavni podpornik Lige za
versko osvobojenje. Neka **loterija**, ki je
imela glavni dobitnik 125.000 pesov, je
iztržila komaj za 50.000 pesov srečk.
Vstopnice za **kino** so se pocenile za 25
odstotkov. Vlada je morala zato odpustiti
vsem kinom javne dajatve, da so sploh
mogli dalje obratovati. Cena **piva** je padla
za polovico. Eden največjih mehikanskih
trgovskih obratov je dosegel rekord, ko
je na dan izkazal le 4.50 pesov pre-
jemkov.

BOJKOT VELJA VLADI.

Vlada je izgubila na dohodkih na mili-
jone pesov. Bilanca mehikanske izvozne
trgovine je vsled bojkota že silno priza-
deta. Uvoz se je vsled zmanjšane od-
dajnega trga že znatno znižal. Srebrni pe-
so je padel za več točk. To so dosedanji
uspehi. Bojkot mehikanskih katoličanov
namreč ni bil namenjen trgovcem in
obrnikom, njegov cilj je bil zadeti vlado.
Zato je moral posredno zadeti najvažnej-
še davkoplačevalce. Tem je moral bojkot
onemogočiti plačevanje davkov. Vlada je
na ta način prišla ob redne dohodke. To
se je v prvih mesecih dobro posrečilo in
je eden glavnih vzrokov, da je vladni na-
stop že veliko bolj umerjen kot prvi iz-
bruhi. Vlada je naletela na težavo, ki je
ni pričakovala in se mora braniti.

ORGANIZACIJA BOJKOTA.

Bojkot so organizirali lajki. Vodi ga
«Liga za obrambo vere». Na čelu je vrho-
vno predstojništvo treh mož. Le-ti imajo
vsak po več tajnih namestnikov, ki takoj
avtomatično vstopijo v funkcijo, kakor
hitro njihovi predniki ne morejo izvrše-
vati svoje dolžnosti. Spčetka je vlada
zaprla tri taka predstojništva drugo za
drugim, ko je pa uvidela, da namestnikov
ni konca, je opustila to taktiko in je

Po 22 letih prost.

Leta 1904. je v starem mestu v Trstu
Anton Freno zaklal policista Nagodeta.
Obsojen je bil na smrt, potem pa pomi-
loščen na dosmrtno ječo. Zaprt je bil v
Kopru, med vojno v Mariboru, potem
ga je Jugoslavija spustila. Ko se je vr-
nil v Trst, so ga spet prijeli in spreme-
nili dosmrtno ječo v 30letno. Ker se je
v Kopru lepo obnašal, je bil pomiloščen
in je letos po 22 letih zopet prost.

Rop ob belem dnevu. Tatvina.

Dne 20. septembra sta šla na sejem
v Motovun Fran Grubiša in Josip Ju-
raša. Okoli 3. zjutraj sta se napotila pre-
ko Sv. Lucije blizu sela Heki. Brat Jo-
sipa Jureša in sin Frana Grubiša sta
gnala vole po drugi poti. Ko sta gospo-
darja prišla k Sv. Luciji, sta planila
proti njima dva zakrunkana lupeža.
Zahtevali so od Frana Grubiša denar,
mu raztrgala žep telovnika in vzela
okoli 1200 lir in utekla. Sum leti na ne-
ke ljudi iz sela Čubani, ker je eden od
tam bil dan poprej v selu Grubiši in sli-

zaprte voditelje proti kavciji izpustila. V
vsaki deželi je deželno vodstvo, ki ima
svoje zaupnike po ulicah, vaseh in ob-
činah. Zaupniki imajo dodeljene gotove
prebivalce, ki jih morajo strogo nadzo-
rovati in stalno poročati o izvrševanju
navodil.

CALLES SAM JE POMAGAL.

Mehikanski katoličani so si izbrali
tajno sredstvo, ki ga more uporabljati
ves narod brez nevarnosti, da bi oblast
mogla koga zapreti, orožje, ki ne povzro-
či preliivanja krvi in vendar zadene dr-
žavo na njenem glavnem živcu. Calles
sam je s tem, da je popolnoma prepov-
dal nedeljsko službo božjo, pomagal iz-
vesti bojkot na deželi, kjer imajo kmetje
navado, da po službi božji kupujejo svo-
je potrebščine na zato prirejenih tr-
žiščih. Ta tržišča so skoro popolnoma
izginila.

ZA BORBO JE POTREBNA VZDRŽNOST.

Vodstvo bojkota zahteva popolno odpo-
ved nakupov vsega luksuznega in manj
potrebnega blaga, katoličani morajo opu-
stiti obisk vseh zabav, kina, ne smejo se
udeleževati loterijskih iger, nihče ne
sme uporabljati lastnega avtomobila, ker
bi moral plačati mesečno visoko takso,
jedi naj se privreajo kolikor le mogoče
iz samih domačih pridelkov, obleko si
smejo kupovati samo, če zaupnik bojkota
spozna, da je neobhodno potrebna itd.

Za to preprosto pa učinkovito sredstvo
so se ljudske mase neverjetno hitro nav-
dušile. Misel, da je treba samoodpovedi
v obrambo verskih pravic v javnosti, je
izzvala veselo pripravljenost za potrplje-
nje. Komaj sta potekla prva tedna, že
so se obrnili trgovci na predsednika dr-
žave in na katoliške škofe, naj se spo-
razumejo in spravijo.

MOČ KATOLIČANSTVA.

Največji uspeh je to, da so katoličani
spoznali, kako moč imajo. Stara mehi-
kanska ustava je zaprla katoličane v
cerkev. Calles pa je njena vrata odprl,
ne le da je tudi iz cerkve pregnal njene
vernike, ampak jih je nagnal na prosto,
kjer so spoznali svojo moč na ulici. Tu
bojujejo trd pa vztrajen boj za spoštova-
nje verskega prepričanja v mehikanski
javnosti.

šal Frana Grubiša govoriti, da pojde na
sejem v Motovun. — Isti dan 20. sept. je
bilo v Pazinu ponoči ukradenih kakih
20 kosov perila, ki je bilo razvešeno, da
se je sušilo.

Previdnost pri štetju denarja.

Neki poštni uradnik v Konstanci ima
strašno bolezen, raka. Tako daleč je
razjedanje že napredovalo, da je desna
stran njegovega obraza že izgubljena.
Bolezen se je pričela na jeziku. Poizve-
dovanja so dognala, da je povzročitelja
bolezni dobil na umazanem bankovcu za
20 mark. Uradnik je imel navado, da je
pri štetju denarja prste oslinil na ustni-
cah in — bil je strašno kaznovan za to
neprevidnost. Nikdar se ne more dosti
strogo svariti pred to nevarno razvado.

Biser v slepem črevesu.

V St. Paulu v državi Minnesota Sever-
ne Amerike je Miss Fawn dobila vnetje
slepica kot posledico uživanja ostrig. Pri
operaciji pa so v slepiču našli biser
vreden 20.000 dolarjev.

MIHEC: Če razuzdanost zlo rodi,
JAKEC: se vsaka babnica solzi.
JAKEC: Može naj zlu poti zastavijo,
naj se mu z delom zoperstavijo.

Kako pečejo na Islandiji kruh.

Gospodinje na Islandiji so v istini sre-
čne. Ni jim treba imeti skrbi in dela s
pečmi, kakor naše matere, kadar pe-
čejo kruh. Po nekaterih krajih Islandije
je sama mati narava prevzela to skrb na
sebe. Islandija je namreč najbolj bogata
dežela na vulkanih in vročih vrelih.
Otok je majhen, ima pa preko 20 vulka-
nov in na stotine vročih vrelec, iz ka-
terih neprestano izvira vrela voda. To
vodo uporabljajo v gospodinjstvu ter si
s tem prihranijo kuhanje. Tla okrog ta-
kih vrelec, ki so kamenita, so tako vro-
ča, da je nemogoče stati dalje časa na
enem mestu. Ta vroča tla porabljajo pra-
klične islandske žene kot peč, kjer pe-
čejo kruh, meso in ribe. Okrog vasi je v
vročem kamenju polno odprtin, ki slu-
žijo kot peči. Tako je narava sama
poskrbela za udobnejše življenje tega na-
roda, ki živi na skrajnem severu.

OPOMBE

Žrtev slabega berila. Pred ljubljansko
poroto je stal nedavno 14 letni ropar di-
jak Ivan Metelko iz Ljubljane. Pred so-
diščem se je ugotovilo, da je fant žrtev
kinematografa in zlasti slabih knjig. Po-
sebeno je veliko prebral strahotno grdih
povesti, ki izhajajo kot listki v sloven-
skih liberalnih časopiših in so potem
ponatisnjene. Liberalno časopisje potem
v vsaki številki ponuja in priporoča te
knjige, v katerih se mladina uči raz-
brzdanosti, umorov, ropov, propalosti
itd. Istotako v liberalnih knjižnicah;
tam dobi vsakdo, kar hoče. Liberalni vo-
ditelji se zvesto drže framasonskih na-
vodil: mladino je treba najpoprej nra-
vno pokvariti, potem pa je za vedno naša.

Proslava svetnika.

Dne 4. oktobra je bil proglašen za dr-
žavni praznik, ker je bila 700-letnica
smrti sv. Frančiška. V Trstu pa se ni
praznovalo skoraj nič. Čimbolj se je bli-
žal 4. oktober, tem pogosteje so se ogle-
šale razne kategorije delodajalcev, da
bodo delali. Slednjič so rekli, naj se sploh
samo zastave razobesijo. In glejte! tudi
zastav je bilo kaj malo. «Mladeniči» niso
hotel tekati po mestu s pozivom «ven
zastave», meščani pa se sami tudi niso
brigali za počesenje sv. Frančiška. Fran-
čišek je pač svetnik katoliške cerkve.
Trst je pokazal svoje pristno, krščanstvu
tuje mišljenje. Neki framazon je škofu
naročal, naj z mašo malo počaka nanj,
kakor se počaka na kakšni hribovski po-
družnici. — Seveda je v Trstu tudi do-
brih katoličanov, čeprav le neznamenitna
manjšina. Proslava znamenitega svetnika
je tako dobila ožji cerkven in verski
značaj in to je najbrž svetniku samemu
še bolj všeč.

Naloga države

Dve misli treba poudariti takoj s početka: človeku je naravno družiti se v skupine — to je prvo; drugo pa je, da človeško združenje ne more biti le številčno, mehanično, kakor se družijo črede zveri ali jate ptic, ampak mora biti *organizirano*. Vsaka zveza med ljudmi je živ sistem, ki po svoje raste, prospeva, propada. V nasprotju s tem dejstvom je učenje in hotenje anarhistov, ki so načelni nasprotniki vsake organizacije. Borba prihodnosti ni borba med državo in komunizmom, kajti komunizem sam ni nič drugega kakor skrajno prenapenjanje državne misli. Nesmiselno je torej trditi ali verjeti, da je komunizem nasprotnik države; on hoče državo le še bolj strogo reorganizirati in premeniti le nositelje državne oblasti. Vzгляд imamo v Rusiji. Tam je sedaj «sovjetska republika» na mestu «samodržnega carstva». Namesto carja je predsednik ljudskih komisarjev, namesto ministrov so komisarji. Nova država je v bistvu vsa podobna stari državi, razlika je le v nekaterih upravnih bolj postranskih rečeh.

Pravi nasprotnik.

Komunizem je torej danes že čisto praktična politična stranka, ki se bori za oblast, kakor so se borili pred njo socialisti in druge stranke. Razlika bi bila le v tem, da komunizem proglašuje ostrejšo borbo in se ne straši odobravati tudi nasilna sredstva, samo da pride do moči.

Človek pa, ki mu ni za dnevno praktično politiko, ampak študira probleme, vrta in tuhta vedno dalje; tak ne obstane pri komunizmu, ako je že na ti poti. On spozna, da je duh oblasti, avtoritete, v komunizmu še vedno živ — a pravemu teoretičnemu komunistu je ravno to glavni cilj, da se ubije vsak pojem avtoritete, vsaka sled oblasti. Tak torej postane anarhist. «Arhejn» je grška beseda, ki znači vladati (torej oblast), besedica «an» pa ima nikalni pomen. Anarhija pomeni torej zanikanje vsake vlade, vsake oblasti — brezoblastje, brezvladje.

Le anarhizem je tedaj resen nasprotnik države, ker ne mara nobene države, ne take, ne drugačne. In ta je nevaren, ker je dedič liberalizma in socializma ter bo tirjal svojo dedščino, ko pride ura.

V čem je njegova moč.

Anarhizem je gnul sad splošnega propada evropske civilizacije. Zdrava pamet se mu upira, toda sodobna Evropa je umstveno tako zabredla, da največji nezmišeln najde največ privržencev. Pa ko bi bil propad samo umstven, bi še šlo: toda propad je predvsem npravnstven. Svet resnico ne le težko spozna, ampak se tudi spoznani resnici ustavlja, je noče, jo sovraži, ali se ji posmehuje. Anarhija je danes Evropi že v kosteh kakor huda bolezen, ki ves život razdeva. Predaleč bi vedlo, ko bi hoteli v enem članku vse to

našteti in presoditi, zato se omejimo le na eno zlo sedanjega časa, namreč na pojem «državne vseomogočnosti».

Liberalna misel o državi.

Strašna zmeta sedanjega časa je nauk, da ima država od Boga polnomoč storiti, karkoli hoče, ali celo nauk, da je država Bog. Ker Bog ne more biti zločest ali nespameten, zato je vse, kar stori «država-bog» dobro, modro, popolno in sveto in kdor bi si upal kaj dvomiti, bi preklinjal, sramotil bi božanstvo samo. — Ker je Bog popoln in neomejen gospodar čez ljudi in vse njihovo, zato je tudi «država-bog» neomejena gospodarica čez ljudi in čez njihovo življenje, ravnanje in imetje. Ker je Bog eden, zato mora tudi «država-bog» biti en sam narod, kajti vsak narod je sebi bog, več bogov pa ne more biti pod eno streho. Če je slučajno vendarle več narodov v mejah države, sme biti le en božanski narod, Herren-Nation, narod-gospod.

Tak je današnji splošno razširjeni nauk o državi. Ker je v nasprotju z resnico, je tudi v nasprotju s pravim blagostanjem človeštva, je nečloveški, pravi satanski nauk. Ni čuda tedaj, ako proti takemu nauku o državi nastane v mislečih ljudeh divje nasprotje, ki se zaleti potem v drugo skrajnost, v anarhizem, kateri uči: vsak človek je Bog; nikogar ni nad njim, ne očetove oblasti, ne državne oblasti, sploh nikogar; človek sme vse, in karkoli stori, vse je popolno in sveto in neoporečno.

Zlata srednja pot.

Sredi časovnih zmot in blodenj stoji nepremakljiva razodeta resnica vere. V njeni luči se tudi problemi tostranskega življenja vse drugače spoznavajo in presojujejo. Nezdružljiv je s katoliško vero nauk o državnem božanstvu, nezdružljiv tudi nauk anarhizma. Zato sociologija krščanskih učenjakov in mislecev uči tudi glede države *zmeren nauk*. Treba je državi priznati neko oblast, a ta oblast ni neskončna, ampak omejena po naravnem pravu. Naloga države tedaj tudi ni, obseči vse vesoljno človeško življenje, določevati vse podrobnosti gibanja in delovanja oseb in skupin, ampak le urejati medsebojno življenje državljanov in njihovih organizacij, da se izločijo nasilni spori med osebami ali stanovi ali narodi.

Če naj bo državna uprava smotrena, hitra in točna, ne smejo se državi nakladati naloge, katere lahko opravljajo drugi. Ona nima in ne sme imeti namena, vse drugim iz rok potegniti. Krščanska sociologija uči tako: kar zmore družina, dobrega, najdružina opravlja; kar zmore občina, bodi občinska zadeva; kar je zadeva pokrajine, naj se obravnava in rešuje v pokrajinski organizaciji; le najvišje skupne državne reči naj osred-

nja vlada obdrži v rokah. Te pa naj rešuje urno in točno.

Nadalje uči krščanska sociologija, da država ni sama sebi namen, ampak je nje namen pospeševati blagor državljanov. Posameznik ni suženj države, ampak mu je Bog dal tudi čisto oseben namen in osebne pravice. Državna oblast mora te pravice spoštovati in varovati. Dobra država mora pustiti čim najširše polje svobodnega delovanja posamezni osebi, družini, narodu, občini in vsem drugim organizacijam. Le toliko ima ona paziti, da se med seboj ne tarejo in tam mora

poseči vmes, kjer je potreba, a pomočnika nobenega pri rokah.

Duh krščanstva.

je duh božjega sinovstva in zato duh svobode, velike svobode. Liberalna in komunistična država sta brezverski, zato nimata smisla za svobodo. Anarhizem pa je duh razuzdanosti, nereda in zmešnjave. Brez reda ni svobode, a tudi reda ni brez svobode. Krščanska država bo omogočila največjo mero svobode pri največji možni točnosti uprave. Le taka država more zaježiti anarhijo, orožje in ječa pa prav gotovo ne.

Kako je s politiko

ITALIJA.

V zunanji politiki je najznamenitejši dogodek zadnjih dni sestanek med Mussolinijem in angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom (Čemberlen). Anglež se je pripeljal po morju v Livorno, kamor je tudi Mussolini poslal jahto «Giuliana» v spremstvu torpednega rušilca. Mussolini sam je prišel v Livorno z železnico, potem pa se je podal na angleško jahto obiskat Chamberlaina. Po običajnih pozdravih in poklonih sta se oba ministra podala v kabino ter se celo uro pogovarjala. Nato so se vsi skupaj podali na italijansko jahto, da se obisk vrne. Tam je bil tudi slavnosten obed in nadaljni razgovori.

Vzrok, da sta se Mussolini in Chamberlain sestala, iskati je predvsem v sestanku med zunanjimi ministri Nemčije in Francije. Politika se je začela tako obračati, da se Francoz vedno bolj približuje Nemcu in hoče tako združiti države na evropski celine proti Angliji. Zato je Anglija ponudila roko Italiji, da si zagotovi nekako protitež proti francoskim načrtom. Pozabiti tudi ne smemo, da se je ravno v tem času osnovala nekakšna zveza med železno industrijo Francije, Belgije in Nemčije. Naredili so medsebojno pogodbo, koliko bo katera država smela proizvajati železa, da se izloči škodljiva konkurenca. Če pa ne bo konkurence med njimi, bodo tem huje konkurirali proti angleški in italijanski železni industriji. Italija mora premog in železo uvažati, zato ji tudi ni vseeno, kako se določujejo svetovne cene.

Notranje politika.

Največja skrb vlade je, kako vzdržati stalno vrednost lire. Vlada ima trdno voljo zmanjšati število bankovcev. Borzitanji in industriji so zagodrnjali, češ da bo v prometu denarja premalo, da bo postal kredit predrag in da bo vsled tega industrija trpela škodo. Toda finančni minister vztraja pri svojem načrtu. Plačal je tudi ta čas razne obroke zmanjih dolgov v znesku 10 milijonov dolarjev. Vsled zadnjega napada na Mussolinija

je vlada sklenila pomnožiti policijo in poostri policijsko nadzorovanje. Sklenjeno je tudi, da se v kazenski zakon vpelje zopet smrtna kazen za tiste, ki se pregreše proti življenju kralja, kraljice, prestolonaslednika, ali načelnika vlade. Smrtna kazen bo tudi za tiste, ki bi hoteli spraviti Italijo v tujo odvisnost ali odtrgati od nje kako deželo ali kolonijo.

STAVKA V ANGLIJI.

V angleškem parlamentu je bila konec septembra živahna razprava o stavki rudarjev. Govorili so najimenitnejši voditelji. Razprava se je razvila v težko obsodbo lastnikov rudnikov. Baldwin je podal poročilo o pogajanjih in ugotovil, da so razgovori, ki sta jih vodila Mac Donald in Churchill z delavci, dali trdno upanje, da se bo sporazum hitro dosegel. Toda, tako je dejal Baldwin, topost, neumnost, nesposobnost in nevljudnost podjetnikov, ki so se branili pristopiti k razgovorom z vlado in rudarji, je uničila vse nade. Baldwin je dalje tožil, da vlada nima sredstev, da bi podjetnike prisilila k razgovorom, kakor tudi delavcev ne more siliti, da sprejmejo kake delovne pogoje.

Mac Donald je izjavil, da bi nikdar ne bil predlagal delavcem, naj stavijo vladi kake predloge, če bi bil mogel računati na to, da bo Churchill podlegel podjetnikom.

Lloyd George je kritiziral vlado, češ da nima v tem sporu nobenega trdnega stališča, ki bi ga zagovarjala napram delavcem in podjetnikom. Nato je napadel podjetnike sledeče: «Kaj bi bili mi mogli storiti z uporniški podjetniki v svetovni vojni? Vi tam na konservativnih klopek, vi bi bili prvi kričali: Proč z njimi. Sedaj izgubljam dnevno več denarja, kot če bi vodili srednje veliko vojno. V takih razmerah bi pač mogli uporabiti izjemen zakon, da bi ugotovili pravične plače in delovni čas in da bi podjetnike prisilili, da zopet odpro rudnike.» Drastično je slikal, kako bi se z majhno policijsko odredbo lahko podjetnike prisililo, da nekako z izstradanjem in izsiljevanjem rudarjev. Njegov govor je

PODLISTEK

Sveta Lucija na Mostu

Par dni oddiha sem preživel v romantični Sv. Luciji, deželi srednjeveških puntarjev proti tolminskim grofom, pa tudi v rojstnem kraju našega velikega pisatelja dr. Ivana Preglja.

Lovrečev turenč.

Pa sem vprašal starega Pušarja, odličnega, izredno podjetnega mostarskega trgovca: «Gospod Munihi, kaj pa je tisti le stolpič nasproti vaši hiši?»

«To je Lovrečev turenč, sosedna hiša pa rojstna hiša Lovrečevega Ivana, našega pisatelja, Ivana Preglja. Izročilo pravi, da si je pred 150 leti neki star duhovnik, najbrž Pregljev sorodnik, sezidal stolpič in je v njem do smrti samotaril. Niti 10 metrov ni visok; v notranjosti ima 3 prostore, vsakega v enem nadstropju. Spodaj je samotar imel

shrambo, v srednjem je kahal, v zgornjem pa je spal.

Gospod učitelj, kar oglejte si ta turenč, je zanimiv. Glejte, ravno je preden stopil Peter, brat našega pisatelja.

Peter, pokaži tu gospodu turenč. In Peter, okrog 38 let star, majhen, droben ko poper, pa prav tako živ fant, nama odklene «turenč»; prostori so sila majhni, po 230 cm. dolgi, široki, nekaj višji. Vsak ima po dve okni v velikosti 20 cm. Prostori so tem manjši, ker stoji v njih lestev, po kateri se leze iz «kuhinje» v «spalnico». Za «turenčem» je bil še pred kratkim nekaj kvadratnih metrov velik vrt, kjer se je rajni samotar zračil.

Turenč in vrt sta sedaj Petrova last. Peter je originalen človek. Kakor brat Ivanc. Pripovedoval je, da mu je umrla mati pred 35 leti, ravno med povzdigovanjem v bližnji cerkvi. Še živo se spominja, kako ga je 70 letna stara mati tolažila: «Ne jokaj, Peterček, ne jokaj, čuj zvonček, ki naznanja povzdigovanje». Očeta tudi ni več imel. Mizerija je bila

velika v tistih letih. Ivanc je v šoli padel in stara mati je plačala šolnino; zadnje seno je prodala, jaz sem stradal. Na moje vprašanje, zakaj ni šel služiti, past, je Peter odgovoril: «Kako, saj nisem bil še pri 8 letih za tako. Prav nič me ni bilo. Tak sem bil, da če bi me kdo sunil, bi zletel doli do Fratnika.

Pulver und Blei.

Stari Pušar, ki je s starim Pregljem zelo občeval, mi je še tole povedal: Staremu Preglju je bilo Mohor ime. Doma je bil iz Modreje, kjer so bili stari puntarji.

Mohor je bil prisegel, da bo služil vojaške 8 let. Ravno ko je doba službovanja pretekla, izbruhne vojska. Predstojniki pokličejo Mohorja ter mu povejo, da mora še služiti. Mohor se je na vse načine branil. Nastane prepir. Komandant je postajal nasilen te mu ukazoval, da mora ostati. Pa tudi v Mohorju je kri zavrela in je vzkliknil:

«Jest hočem bit fraj,
al pa pulver unt plaj».

Hotel je reči: Ali mi dajte prostost ali pa me ustrelite.

Tej odločnosti se komandant kar ni mogel ustaviti. Spor se je končal s tem, da je komandant naložil Mohorju 25 palic po zadnjici, nakaž ga je odpustil.

Mengore.

Tri četrt ure od Svete Lucije je starodavna božja pot «Na Mengorah». Že stoletja so krščeniki od blizu in daleč romali k mengorski Materi božji. Tudi puntarji zoper tolminske grofe so se tu zbirali. Voditelji velikega punta Kragelj, Munihi, Gradnik in drugi so tu imeli svetovanje. *) Kadar so udarili plat zvona in zažgali kres, tedaj so zaporedoma zagoreli kresovi na bližnjih in daljnih hribih kmetom v znamenje, da je prišla ura maščevanja. Z Mengor je razgled na

*) Po izročilu so bili vsi poglavitni puntarji iz Modreje, Rajni Pečan je rekal: «Kadar greste v Gorico, le pogledajte na vrh Attemsove palače, boste videli modrejanske puntarje». — Na stehi Attemsove palače so namreč štirje kameniti liki, predstavljajoči 4 osebe.

bil višek debate in je žel največ aplavza tako pri liberalni kot pri delavski stranki. Churchill je izjavil, da je uporabil proti podjetnikom vsa sredstva, ki so mu sploh na razpolago, toda — tako je dejal finančni minister — mogli bi podjetnike močda prisiliti k pogajanju, ni pa jim mogoče vsiliti besed, ki bi vodile k dobremu izidu pogajanj.

Baldwin je zahteval, da se sklene sporazum s podjetniki po posameznih okrajih, s pravico da spore rešuje za vse obilgatno skupno razsodišče. Mac Donald je označil te predloge kot nesprejemljive. Rudarska zveza je sklenila izvesti splo-

šno glasovanje o Baldwinovem predlogu, ali ga rudarji sprejmejo ali ne.

Izvršilni odbor rudarjev je prepustil odločitev o položaju konferenci rudarskih delegatov, ki so se sestali 29. septembra. V središču rudarstva v Lancashiru, kjer so dosedaj odločno odklanjali vsak kompromis, so se rudarji v tajnem glasovanju izrekli za vrnitev na delo na podlagi 7 in pol urnega delavnika in višini plač, ki je veljala pred izbruhom konflikta. Za vrnitev na delo so od vsakih štirih delavcev glasovali trije, le eden za nadaljevanje stavke. To je znak, da so delavci v veliki stiski.

Kaj nam z dežele pišejo

DIVAČA.

Pobožnost Svetega leta smo obhajali 24., 25. in 26. septembra. V praznično ozaljšani cerkvi smo imeli vsak dan pridigo, pete litanije in blagoslov. V nedeljo pa je prišel med nas mons. Slavec iz Trsta. Njegove lepe, jedrnate in prepričevalne besede so se nam globoko vtisnile v srce. Procesija se pa radi slabega vremena ni mogla vršiti. — Ob ti priliki bodi tudi omenjeno, da nam delajo precejšnjo zrago naše cerkvene orgle. So namreč nepopolne. Nenasitni militarizem se je spravil za časa vojne tudi nanje ter nam ugrabil bajé najboljšo piščali. Sedaj je občina pripravljena odpomoči temu nedostatku. Nas le veseli, ker bil je že skrajni čas.

Iz SEŽANE.

Grozni nalivi, ki so razsajali ponoči 27. in 28. pretečenega meseca, napravili so tudi v naši vasi precejšnjo škodo. Travniki, vinogradi in njive so bile poplavljeni in zasute z gramozom; zadnji poljski pridelki ter trte so marsikje uničene. Poti so razdrapane. Ponekod je voda vdrla v kleti; hiše in hleve ter povzročila ljudem velik strah in občutno škodo.

Največ škode je napravila nevihta pri vaškem vodovodu. Močni pritisk vode je podrl betonski pol metra debel obrambni zid (jez), nakar je voda udrla z velikansko brzino čez vaški klanec «pri Čebulčevih» proti kalu in spodnjim hišam. Pred seboj je valila kamenje, zemljo, katero je pobrala po sosednjih njivah, ter sploh vse, kar ji je bilo napoti; po nekaterih krajih je te navlake čez tri metre na debelo. To je bilo tem groznejše, ker se je vršilo po noči ob silnem bliskanju in gromenju. Najstarejši ljudje ne pomnijo take povodnji.

Da je podrlo dvema posestnikoma Škrinjarju in Krtu hiše, kakor poroča «Edinost» od 29. preteč. meseca — je gola laž. Pač pa je res, da je utonilo na Šmuncovem dvorišču kakih trideset vrabcev, kar je pa dopisnik Edinosti pozabil poročati. Gosp. Šmuc je bajé imel dobro večerjo.

Sv. IVAN pri Trstu.

Euharistična pobožnost, obnovljenje misijona ter proslava sedemstoletnice sv. Frančiška Asiškega je nad vse pričakovanje krasno uspelo. Verno ljudstvo v začetku bolj redko je vedno naraščalo in prihajalo poslušat božjo besedo, in se vedno bolj navduševalo. Slovenske govore je imel č. g. Mihael Klančnik iz Mirna pri Gorici. Bilo je celodnevno izpostavljenje presv. Rešnjega Telesa, in verniki so prihajali nepretrgoma v cerkev molit. Največjo gorečnost je pokazalo ljudstvo v noči od Sobote do nedelje. Spovedalo se je do 3. ure po polnoči. Pri polnočnem obhajilu je bilo kakih 400 oseb in v nedeljo zjutraj je bil tudi velik naval. Vsega skupaj je bilo približno 1500. sv. obhajil; tudi moški spol je bil častno zastopan. Ob 10. uri v nedeljo je bila slovesna peta maša z asistenco, pri kateri je mešani cerkveni pevski zbor — kakih 70. pevcev in pevk — krasno pel. Zvečer ob 6 in pol po pridigi razvila se je veličastna procesija z lučmi po dolgi cesti na okoli; šteje se, da je bilo približno 5—6 tisoč ljudi. Obnašanje bodisi v cerkvi ali v procesiji bilo je jako lepo. Procesijo je vodil mons. Slavec, kanonik in gen. vikar iz Trsta, kateremu izrekamo pristrčno zahvalo. Isto zahvalo izrekamo tudi vsem plemenitim osebam, ki so z milodari pomagale kriti stroške za sv. misjon, pridigarjem za trud in požrtvovalnost, cerkvenemu pevskemu zboru za krasno petje in sploh vsem, ki so pripomogli, da je ta pobožnost tako krasno uspela.

DORNBERG.

V nedeljo so bili nalepljeni po vasi lepaki, ki so naznanjali prihod novega občinskega načelnika. Zanimalo nas je, kako se nam bode predstavil novi podeštat. Ko je po drugi maši občinski sluga končal svoj «preklic» pred cerkvijo, je stopil na njegovo mesto domači zdravnik ter predstavil podeštata z dolgim pohvalnim govorom. Povedal nam je, da se je podeštat izborno izkazal v vojni kot oficir in da uživa tudi pri fašistih velik ugled. Povedati pa moramo takoj, da smo vsi

pritrjevali, ker govora nismo umeli. Nekateri bolj bližnji so ob koncu govora tudi zaploskali. Nato je povzel besedo g. podeštat, ki smo ga ravno tako razumeli kakor predgovornika. Zaključil je z «Evviva Mussolini, evviva il fascismo, alalal!» Z roko nam je namignil, naj dvignemo roke v rimljanski pozdrav. Čudimo se, zakaj nam ni kateri navzočih gospodov govora raztolmačil v slovenščini. Potem je bil v občinskem domu častni vermet, kjer je nek domačin pozdravil podeštata v slovenskem jeziku, izražajoč naše veselje in ginjenost, da smo dobili v svojo sredo moža, ki nam bo pomagal v sedanjih nesrečah in ki smo ga tako željno pričakovali. — Gosпода podeštata čaka gotovo dosti dela. Vipava nam je podrta kar tri mostove: pri Saksidu, V Malevci in pri železniškem mostu med Dornbergom in Prvačino. Nujno je potrebno, da se mostovi čimprej obnovijo, posebno pa pri železniškem mostu, ker se zelo bojimo, da bo hoja po železniškem mostu zahtevala človeške žrtve vsled obilnega prometa na progi.

Iz IDRIJSKE DOLINE.

Ogromni nalivi in poplave. Pretekli teden je bil za celo našo dolino naravnost strašen. Ogromna povodenj je poplavlila celo dolino in napravila mnogo škode. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo tako ogromne in uničujoče povodnji.

V nedeljo, dne 27. m. m. popoldne je začel padati pohleven dež, ki pa je proti večeru že ponehal. Kmalu pa so se začeli zbirati na nebu pogubonosni oblaki. Bliškalo se je in grmelo kakor za stavo. Proti enajsti uri zvečer pa je začel padati močan dež in je padal celo noč kar neprenehoma. V pondeljek zjutraj pa je reka Idrija kar nenadoma silno narastla, medtem ko sta Soča in Bača skoraj popolnoma čisti. Reka Idrija je bila prav gosta od samih stvari, ki jih je nesla seboj. Odnosila je mnogo lesa in živine in raznih drugih stvari. Od Idrije do Sv. Lucije so od vode porušeni vsi mostovi, ki so držali čez reko Idrijo. Povodenj je odnesla tudi več mlinov in žag ter nekaj gospodarskih poslopij. Ponekod je stala voda po 1—2 m nad cesto, tako, da je bil v pondeljek skoraj ves dan vsakoršni promet ukinjen. Največja nevarnost je bila v Bači pri Sv. Luciji, kjer je bilo veliko jezero. V hišah stojičih v bližini ceste so bili vsi spodnji prostori pod vodo. Ko pa je voda odtekla, je bilo v hišah in po cesti, kjer je poprej stala voda, do 50 cm na debelo blata in peska.

Zelo je prizadeta vaš Dolnja Tribuša, ki je popolnoma odrezana od ostalega sveta: na eni strani jo obdaja voda, na drugi pa gorovje. Ako si hočejo tamkajšnji prebivalci nabaviti svoje vsakdanje potrebščine, morajo hoditi po več ur daleč, in sicer na postajo Sv. Lucije ali pa v Idrijo. Drugje ni namreč nobenega

prehoda čez vodo.

Tudi po drugih vaseh je povodenj napravila ogromno škodo. Francu Pisenti v D. Trebuši je odnesla za več tisoč lir oglja in lesa. Podjetju Marchi na Idriji pri Bači je voda napravila za 70.000 lir škode.

Kakor že gori rečeno, niti najstarejši ljudje ne pomnijo take povodnji v naših krajih. Leta 1908. je voda tudi precej narastla, vendar pa je bila sedaj 1 m više, nego tedaj. Da pa ni bilo še večje katastrofe, se imamo zahvaliti edinole dejstvu, da nista narastli tudi Soča in Bača, ker drugače bi bilo pri Sv. Luciji ogromno jezero in povodenj bi zadobila gotovo veliko večji obseg. Prizadeti oškodovanci pričakujejo, da jim vlada priskoči na pomoč s krepko podporo, ker drugače bodo morali od glada umreti. Ubogi ljudje!

DRSKOVČE na Pivki.

Na 30. septembra smo spremili k zadnjemu počitku nadebudno mladenko Frančiško Česnik iz Drskovč št. 30. V najlepši dobi, 20. letu svoje starosti, je po kratki a težki bolezni v Gospodu zaspala. Bila je prijazna in priljubljena mladenka. Mnogoštevilno občinstvo jo je spremilo na njeni zadnji poti. Domača dekleta so ji podarila 3 krasne vence in pevke iz Zagorja so zapele v srce segajoče žalostinke v slovo. Naj ji bo lahka domača zemljica. Materi in sestri naše sožalje.

Podpirajte slovenska podjetja in trgovine!

Zobozdravnik
dr. Sarđoč D.
ordinira
v Trstu
via M. R. Imbrlani 16, I.
(Prej via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7.

MODERNA PARFUMERIJA
G. B. GIUMLIA - POSTOJNA
Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tujih tvornic. Toaletne potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnijske koralde, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.
CENE ZELO ZMERNE.
Trgovino lahko obiščate, ne da bi morali kaj kupiti.

vasi in sela Volče, Čiginj, Rute, Kozaršče, Ušnik, Modrej, Poljubinj. Vidiyo se vrhovi: Ježa, Pavlinčev grad, Kanalški hribi, Kosmeriški vrh, Senica, Ponikovska planota, Cerkljanski hribi, Jalovnik, Razor, Mrzli vrh, Rdeči rob in Krn. Po izbruhu laško-avstrijske vojne je laška pehota kmalu prestopila tedanjo bližnjo mejo, zavzela vse vrhove, a na Mengore ni nikdar prišla. Cerkvica je porušena. Nešteti jarki in žičevja pričajo o razdejanju, ki ga je vojska naredila. Stari varih in cerkvenik Tomaž Fortunat, ki je imel poleg cerkve posestvo, je zapustil staro domačijo in se preselil k Sveti Luciji. Vojne odškodnine za cerkvo še ni. Ljudje pa pravijo, da se bo cerkvice gotovo pozidala, kajti Mengore bodo v zgodovini še bolj imenitne.

Pri Platerju.

Pod Selom, ki se vidi na levi iz vlaka, preden vlak stopi v zadnji predor pred Sv. Lucijo, zapaziš veliko razvaljeno poslopje, ki mu pravijo pri «Platerju». To je bila znamenita postojanka voznikov v času, ko še ni tekla Južna

železnica iz Trsta na Dunaj. Po takozvani «Koroški cesti», ki je šla iz Trsta v Gorico, Kanal, Volče, Predil, Trbiž, Beljak na Dunaj, so imeli «furmani» določene postaje, kjer so izpregli in počivali. Pri Platerju so imeli velikanske hleve, gostilno, trgovino in prenočišče. Južna železnica je zadala «furmanskem» življenju, ki je trajalo skozi dolga stoletja, smrtni udarec. Malo let pred vojno je na Kozarščih umrl nad 80 let stari Poberaj, ki se je rodil okoli 1830. Poberaj, se je še dobro spominjal, kako je vozil s 4 konji iz Trsta na Dunaj in nazaj, ne da bi bil prepregel; tri tedne je trajala vožnja od morja do Dunaja. Gor je vozil kolonialno blago, dol pa obrtniške izdelke. Poberaj je bil pravi novičar, zakaj tedaj še ni bilo dnevnikov in telegramov... Kateri romanopisec nam bo dal povest iz tistih časov?

Tri Pregljeve dogodbe.

Ivan Pregelj je v peti latinski padel. Kako tudi ne, ko je doma in v šoli venomer bral Karl Majeve povesti in je nemaril šolske predmete! Ravbarske pove-

sti so mu posebno ugajale. Ivanca so iz Malega semenišča odslovili. Stara mati, ki je imela tačas nad 70 let in je Ivanca nadomeščala že davno mrtvo mamico, se je razjokala. Pa se je vzdignila in šla v Gorico. Našla mu je stanovanje. Kosilo mu je preskrbela pri svetolucijskem rojaku, goriškem profesorju Andreju Kraglju (r. 1858, +1901); ko se je vrnila, je Ivanca rekla: «Kosil boš pri Štefajevem gospodu, za večerjo bodo bu bukve».

Na Dunaju se slovensko poje.

Ivan Pregelj je študiral visoke šole na Dunaju. Prijatelj Mirko Božič iz Idrije je dobil od doma žlikrofe, ki so nekaka idrijska specialiteta. Božič je povabil na žlikrofe vse prijatelje, med njimi Preglja. Zbrali so se v neki gostilni. Peli so slovenske narodne pesmi. Nemška družba v sosedni sobi jih je navdušeno poslušala. Medtem se je Pregelj za nekaj minut odstranil. Tedaj pride nekdo iz nemške družbe ter prosi, da bi smel zapeti par lepih nemških pesmi. Dijaki so pritrđili. Nемеc prepeva. Kar se vrne Pregelj, ki ni ničesar znal za «pogodbo».

Z vso silo nahruli Nemca: «Hudič! Tu te ne pustimo nemški peti, tu smo Slovenci». In vnel se je prepir, ker so priskočili Nemci. Šele Mirko Božič je s svojo mirnostjo pomiril na vojsko pripravljeno stranko.

Klofuta in ekskomunikacija.

Ivan Pregelj je bil visokošolec na Dunaju in član Danice, društva katoliških akademikov. Tedaj je bil gospod Jože Kos za kaplana na Mostu. O počitnicah pride Ivan domov in se nekoč pridruži stalnemu omizju, ki je zborovalo pri Mikužu. Med njimi tudi gospod Jože. V razpravo je prišla politika. Pojmi še niso bili čisti in g. Kos reče, pol resno, pol v šali: «Daničarji ste podkupljeni». Pregelj zavihne rovak ter prismoli gospodu klofuto. Gospod Jože mirno odvrne: «Iz občen si iz katoliške Cerkve. Ekskomuniciran si». No, kmalu je prišlo do miru. Tisti večer sta oba odšla obdarjena: eden s klofuto, drugi z ekskomunikacijo. (Ne vem pa, ali je Pregelj kdaj opravil «ta veliko spoved»).

(Miha).

Rekord noči 26-27/9 v padavini

Opazovalnica za padavino v Šempolaju je konstatirala, da je padlo v noči od 26 do 27. septembra t. l. osemindvajset (28) litrov vode v vrč, ki meri v premeru 33 cm. Preračunano je, da en liter vode nalovljene v takem vrču je ravno toliko kakor en cm vode na ravnini. Ko bi te-

daj to noč vsa voda ostala mirno na tleh bi merila povsod 28 cm višine. Kar se je v 4 letih zgodilo le parkrat, da je bilo padavine na en dan po 15 litrov, ja sedaj v eni noči 28 litrov.

Toliko vode pade navadno komaj v celem mesecu, kakor priča naslednja statistika zadnjih treh let:

Mesec	v letu 1923	v letu 1924	v letu 1925	v letu 1926
Januar	15 mm	149 mm	36 mm	78 mm
Februar	80 mm	538 mm	121 mm	1165 mm
Marec	40 mm	98 mm	775 mm	685 mm
April	265 mm	60 mm	1485 mm	755 mm
Maj	52 mm	655 mm	60 mm	172 mm
Junij	163 mm	268 mm	3175 mm	1645 mm
Julij	25 mm	1095 mm	425 mm	160 mm
Avgust	140 mm	1535 mm	835 mm	96 mm
September	1205 mm	62 mm	171 mm	2865 mm
Oktober	625 mm	136 mm	385 mm	—
November	443 mm	9 mm	2925 mm	—
December	150 mm	945 mm	1155 mm	—
Skupaj	15425 mm	12588 mm	1504 mm	12175 mm
ali pa	15425 litrov	12588 litrov	1504 litrov	12175 lit.

Kakor je tedaj razvidno iz statistike, mesec november leta 1923. s 44 litri sta v treh letih komaj dva meseca prekosila v padavini nocojšnjo noč in sicer: voda in mesec junij leta 1925 z 3175 litri vode.

Za napredek Istre

«Razumni Gospodar» je v oktoberski številki prinesel članek g. J. G. «Jedno važno gospodarsko poduzeće». Članek se bavi z velikim pomenom živinoreje za Srednjo Istro. Na pobudo gospodarske zadruga «Cooperativa agraria» v Pazinu osnovala se je za Srednjo Istro posebna «Živinorejska zadruga». Ta je izdelala program za povzdigo živinoreje. Namen ima dvojen: pomnožiti proizvodnjo mleka in pomnožiti tudi proizvodnjo mesa.

Za izboljšanje plemena namerava kupiti švicarskih sivih krav kmetom, ki se bodo za to priglasili. Tistim, ki ne morejo takoj plačati, bo šla na roko za kredit. Dobili bodo kredit po 6% za tri leta na menico, katera bo podpisana še od dveh porokov.

Kmetje v bližini mest in ob železnici imajo lepo priliko, da se polotijo mlekarstva bolj kakor doslej. To je potrebno tudi radi spremenjenih splošno-gospodarskih razmer. Kmet rabi denar vsak mesec in ravno mlekarja mu pomore do mesečnih dohodkov. To je tudi v Istri potrebno — poudarja člankar — ker ni mogoče več računati na to, da bo dohodek iz vina kril vse kmetove potrebščine.

Kam se bo mleko prodajalo, za to ni treba biti v skrbeh. V Pazinu se bo osnovala velika mlekarja, kamor se bo dovažalo mleko iz vse širne okolice. Manjše mlekarne v bližini bodo prenehale. Mlekarja bo prodajala mleko v naravi, kolikor bo le mogoče, ostalo pa se bo predelovalo v maslo ali sir. Tržaška osrednja mlekarja bo rabila dnevno že s početka okrog 500 hl mleka. Treba je torej, da se tudi Istra pravočasno zgane in ponudi mleko za Trst, da je ne prebije drugi ponudnik.

Na koncu pripominja člankar, da vpljiva švicarskih krav-mlekaric ne bi bila umestna za tiste kraje in gospodarstva, kjer živina preveč vozi. Za take bo zadruga preskrbela drugo primernejšo pasmo iz Italije.

Zemljiška knjiga. V Jugoslaviji bodo tudi vpeljali zemljiško knjigo v tistih delih države, kjer je še ni bilo. Novi zakon o katastru, ki obsega 70 paragrafov, pride v kratkem v razpravo pred narodno skupščino. V splošnem se privzema za Srbijo, Južno Srbijo in Črno goro isti sistem katastralnega merjenja, kakor v prečanskih («prečanski» so kraji izpod bivše Avstrije) krajih. Pri merjenju bo sodelovala tudi vojska. Novi zakon o katastru je zelo velikega pomena, ker je v najožji zvezi z novim davčnim zakonom. Merjenja se bodo po vsej verjetnosti pričela spomladi leta 1927.

Semenj v Divači 27. IX. Prignanih je bilo 100 volov, 50 krav, 6 junic, 20 konj. Cene: voli in krave 400 L, teleta 600 L stot žive teže. Prašiči 6-8 tedenski 50 L glava. Konji klavni 600-1200 L, vprežni 1500-2000 L glava.

Naša pošta.

Z. J. Gornje Vreme. Prinesite ali pošljite po drugih penzijsko knjižico.

Po čem je lira?

Dne 6. oktobra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 46.— L.
za 100 š. kron — 78.45 L.
za 100 fr. frankov 74.75 L.
za 100 šilingov — 360.— L.
za 1 dolar — 26.10 L.
za 1 funt — 127.50 L.

MALI OGLASI

Cena «Malih oglasov»: navaden tisk 30 stotink beseda; masno 40 stotink beseda; vse **Z VELIKIMI ČRKAMI** 50 stot. beseda.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

DOBER SVET je zlata vreden. Proti slabosti in bolečinam v želodcu in glavi, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, zaprtju, uživajte «**Gastrin**». — Izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim, influenci, težkemu dihanju je **Prsni sirup**. — Proti oslovskemu kašlju je preizkušeno sredstvo **Sirup balsamicus**. — Uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih, v križu, v glavi je «**Reumazan**» kot tekočina, a «**Liniment Lanomentol**» kot mazilo. — Za kožne bolezni se rabi z gotovim učinkom «**Šentjurjevo**» mazilo; izvrstno za rane, ture, opekline, odrtine; prepreči prasad, meči in celi. — **Odlikovani laboratorij LEKARNA PRI ODREŠENIKU - Bistrica.**

GLYKOL. Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi glavobol, naj uporablja edino le «**Glykol**», ki ozdravi v najkrajšem času. Cena steklenici L. 7.—. Za celo zdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiva se le v lekarni Castellanovich, Trst (San Giacomo - Sv. Jakob) Via Giuliani 42 (vsopredno z ulico via dell' Istria).

PRSNI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnim afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst (San Giacomo - Sv. Jakob). Via Giuliani 42.

BRIVEC Andrej Rojc, Gorica, via Seminario 2, se priporoča sl občinstvu.

Kdor želi kupiti POSESTVO V JUGOSLAVIJI, se naj obrne na splošno znano in največjo posredovalno pisarno v Sloveniji «**POSEST, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 24.**» Tvrška izdaja svoj list, v katerem oglašuje veliko število najraznovrstnejših posestev. Naročnina letno Din. 20.—, polletno Din. 10.—. Na željo pošljemo 1 številko brezplačno.

ZDRAVNIK
Dr. IGOR FRANKO
absolvent dunajske klinike,
ordinira
v Ilirski Bistrici št. 122
vsak dan
od 10-11 in od 3-4
na Knežaku pa pri g. Česniku
ob torkih in petkih od 9-12.

Jakob Bevc
urarna in zlatarna
TRST - Campo S. Giacomo št. 5
ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Zobozdravnik
Dr. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta
sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in v Ajdovčini nasproti
posojilnici

Poravnajte naročnino!

Največja zaloga pohištva
na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gospiska ul.) 14
Ustanovljena leta 1897.
Na izbiro 50 celotnih oprem
bodisi za spalnice bodisi za obednice
od prav preprostih do najbolj razkošnih
Cene zmerne! Delo trdno!
Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK
VIA CARDUCCI (GOSPIŠKA UL.) 14

Ljubljanska kreditna banka
Podružnica v Trstu: Via XXX Ottobre 11
Brzojavni naslov: Bancalubiana - Telefona: 5-18, 22-98

Podružnice:
GORICA, Brežice, Celje, Cremenj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Plaj, Sarajevo, Split.

Centrala v Ljubljani
Delniška glavica in rezervni zaklad:
60.000.000 dinarjev

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4% a vloge na tekoče račune v lireh in v dinarjih po dogovoru najboljše - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9^{1/2} do 12.30 in od 14^{1/2} do 16 ure.

čevljarnica FORCESSIN
odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomom in zlato svetinjo
Trst via Cappin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Ni vseeno,
KJE
kupujete obutev.
Ako hočete biti prvovrstno postreženi, kupujte le pri
FORCESSINI!

Andrej Purič
TRST
Via Medla št. 6
Kovaški
mojster
IZVRŠUJE: Vsakovrstna stavbena dela - Železne ogreje in omrežja - Takojsnja izvršitev - Štedilniki vseh vrst - Izdeluje tudi železne roletes - Poprave, spopolnitve.

Röntgenološki zavod
PRIMARIJA
dr. A. de Fiori
v Gorici
Corso Vittorio Em. III. 14
Sprejema od 9-12 in od 2-4

PRIMARIJ
dr. Ettore D'Osvaldo
Ravnatelj ošesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izučen na ošesni kliniki dunajskega vseučilišča.
Specialist za bolezni na očeh
Sprejema od 10-12 in od 3-4
Gorica, Corso G. Verdi 24.

Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste.